

טיוטת חוק לימוד חובה (תיקון), התשע"ו-2016 - הסמכת ועדת השרים לענייני חקיקה

הצעה להחלטה

מחליטים:

- א. לאשר עקרונית את טיוטת חוק לימוד חובה (תיקון), התשע"ו-2016, המצ"ב.
- ב. להסמיך את ועדת השרים לענייני חקיקה לאשר, על דעת הממשלה, את הנוסח הסופי של הצעת החוק לשם הגשתה המיידית לכנסת.
- ג. בהתאם לסעיף 81(ג) בתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת להקדים את הדיון בהצעת החוק בקריאה ראשונה.
- ד. בהתאם לסעיף 88(ב) בתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת להתיר את הקריאה השנייה בהצעת החוק ביום הנחתה על שולחן הכנסת.

דברי הסבר

רקע כללי

תיקון לסעיף 3 לחוק לימוד חובה - תיקון מס' 16 לחוק לימוד חובה החיל את חובת הלימוד על גילאי 3 ואילך. תיקון מס' 16 תוקן מספר פעמים, כאשר בתיקון מס' 7 לתיקון מס' 16 נקבע כי "הוראות חוק לימוד חובה, התש"ט-1949, ככל שהן מתייחסות להורים של ילד בגיל 5, יחולו בתקופת ההחלה, על הורים של ילדים בגיל 3 ו-4 באותם מקומות שבהם החיל השר בצווים את לימוד החובה לפי הוראות סעיף קטן (א)". מאחר ובשנת הלימודים התשע"ו, חוק לימוד חובה החל מגיל 3 הוחל במלאו, התיקון המוצע מבקש לערוך תיקון טכני במהות, בכדי להסיר ספק באשר לחובה לרשום ילד החל מגיל 3 למוסד חינוך מוכר.

תיקון לסעיף 10א לחוק לימוד חובה - במסגרת החוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי תקציב לשנים 2013 ו-2014) תוקן חוק לימוד חובה ונקבע בסעיף 10א בו כי שר החינוך רשאי להחליט ולתקצב את מוסדות הפטור. עם זאת נמנו בנוסח התיקון תנאים רבים, המגבילים את שיקול דעת שר החינוך ונתגלו קשיים בישומו. לאור האמור, התיקון המוצע נדרש לצורך הסדרה בחקיקה למתן הוראת פטור ולתקצוב, תוך מתן שיקול דעת רחב לשר החינוך באשר לתנאים הנדרשים בדומה לסעיף 11 לחוק חינוך ממלכתי, התש"ג-1953.

על פי ההסכם הקואליציוני עומדת התחייבות לתיקון סעיף 10א לחוק לימוד חובה ביחס לתקצוב מוסדות הפטור. סעיף 10א הקיים הינו מחמיר יחסית, נקבעו בו תנאים המגבילים את שיקול דעת שר החינוך ויש קושי ביישומו, כאשר נדרש להתקין תקנות ליישום הדרגתי וזאת כאשר החלטת הממשלה מס' 151 מיום 13.5.13 קובעת כי יש לסיים את ההליך ההדרגתי בשנת הלימודים הקרובה, התשע"ז.

ככל שיחוקק התיקון לחוק, ניתן יהיה לקדם תקנות שיבטיחו מחד את לימוד תכנית היסוד ומאידך את תקצוב מוסדות הפטור בהתאם.

היבטים ביצועיים -

התקנת תקנות מפורטת באשר למוסדות הפטור.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה -

מוסדות הפטור מתוקצבים כיום בשיעור של 55% וכך יהיו מתוקצבים ככל שהחוק והתקנות יותקנו במועדם.

מאחר ובשנת הלימודים התשע"ו, חוק לימוד חובה החל מגיל 3 הוחל במלאו, התיקון המוצע מבקש לערוך תיקון טכני במהות, בכדי להסיר ספק באשר לחובה לרשום ילד החל מגיל 3 למוסד חינוך מוכר.

משכך אין לתיקונים האמורים השפעה על משק המדינה.

תקציב -

התקציב ליישום התיקון מצוי בבסיס תקציב משרד החינוך.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם -

אין.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם -

ההחלטה מצויה בסמכותו הבלעדית של שר החינוך.

חלופות להצעת ההחלטה -

אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא -

לא רלבנטי.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יחס ההצעה -

מצ"ב.

סיווגים

סיווג ראשי: 07

תחום פעולה עיקרי: 02

מוגש על ידי שר החינוך

ט"ו בתמוז התשע"ו
21 ביולי 2016

משרד החינוך היועצת המשפטית

ט"ו בתמוז תשע"ו
21 ביולי 2016
2000-1037-2016-0317326

חוות דעת משפטית

נושא הצעת ההחלטה: חוק לימוד חובה (תיקון), תשע"ו-2016

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

תיקון לסעיף 3 לחוק לימוד חובה- תיקון מס' 16 לחוק לימוד חובה החיל את חובת הלימוד על גילאי 3 ואילך. תיקון מס' 16 תוקן מספר פעמים, כאשר בתיקון מס' 7 לתיקון מס' 16 נקבע כי יחוראות חוק לימוד חובה, התשי"ט-1949, ככל שהן מתייחסות לחורים של ילד בגיל 5, יחולו בתקופת ההחלטה, על חורים של ילדים בגיל 3 ו-4 באותם מקומות שבהם החיל השר בצווים את לימוד החובה לפי חוראות סעיף קטן (א).

מאחר ובשנת הלימודים התשע"ו, חוק לימוד חובה החל מגיל 3 חוהל במלואו, התיקון המוצע מבקש לערוך תיקון טכני במהות, בכדי להסיר ספק באשר לחובה לרשום ילד החל מגיל 3 למוסד חינוך מוכר.

תיקון לסעיף 10א לחוק לימוד חובה- במסגרת החוק לשנה סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי תקציב לשנים 2013 ו-2014) תוקן חוק לימוד חובה ונקבע בסעיף 10א בו כי שר החינוך רשאי לקבוע חוראות ותנאים לעניין תקצוב מוסדות חינוך שניתנה לגביהם חוראות פטור וביניהם לימוד תכנית היסוד ולימוד מקצועות נבחרים בהיקף של 55% לפחות, וכן השתתפות במבחנים ומחקרים, דיוות על מצבת ומורים והעדר אפליה של תלמידים לרבות בחלק קבלתם. בנוסף התיקון מנויים תנאים המגבילים את שיקול דעת שר החינוך ותגלו קשיים בישומו. התיקון המוצע מסמך את שר החינוך בהסמכה כללית רחבה לקבוע כללים ותנאים בתקנות למתן חוראות פטור לגבי מוסד חינוך לפי סעיף 10א, להפעלת מוסד כאמור ולהשתתפות המדינה בתקציבו.

מטרת התיקון היא שהכללים והתנאים המפורטים לאישור ותקצוב מוסדות הפטור יקבעו בתקנות וביניהם היקף לימוד תכנית היסוד והיקף תקצובם, תוך מתן שיקול דעת רחב לשר החינוך לתנאים הנדרשים, בדומה לסעיף 11 לחוק חינוך ממלכתי, התשי"ג-1953, שנותן הסמכה כללית לשר החינוך לקבוע כללים ותנאים לגבי מוסדות מוכרים שאינם רשמיים.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

נוסח סעיף 10א חקיים מחייב את מוסד פטור בלימוד תכנית היסוד, בהיקף של 55% לפחות. נוסח התיקון המוצע מקנה סמכות כללית לשר לקבוע בתקנות תנאים למתן חוראות פטור ולתקצוב מוסד פטור. חכונת היא כי התנאים המפורטים לצורך יותקנו בתקנות.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

ההצעה אינה נוגעת למשרדי ממשלת אחרים.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

לאור האמור לעיל, אין מניעה משפטית להגשת ההצעה.

שם תפקיד חתימה

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע:

הצעת חוק לימוד חובה (תיקון), התשע"ו-2016

ב. מטרת החוק המוצע והצורך בו:

תיקון מס' 16 לחוק לימוד חובה החיל את חובת הלימוד על גילאי 3 ואילך. תיקון מס' 16 תוקן מספר פעמים, כאשר בתיקון מס' 7 לתיקון מס' 16 נקבע כי "הוראות חוק לימוד חובה, התש"ט-1949, ככל שהן מתייחסות להורים של ילד בגיל 5, יחולו בתקופת ההחלה, על הורים של ילדים בגיל 3 ו-4 באותם מקומות שבהם החיל השר בצווים את לימוד החובה לפי הוראות סעיף קטן (א)". תוך שהכוונה להחיל את כלל החובות שחלות על ההורים מכוח חוק לימוד חובה גם על הורים בגילאי 3 ו-4, כאשר הכוונה להחיל זאת בהדרגה, לאור היישום ההדרגתי של החוק. מאחר ובשנת הלימודים התשע"ו, חוק לימוד חובה החל מגיל 3 הוחל במלאו, התיקון המוצע מבקש לערוך תיקון טכני במהות, בכדי להסיר ספק באשר לחובה לרשום ילד החל מגיל 3 למוסד חינוך מוכר.

במסגרת החוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי תקציב לשנים 2013 ו-2014) תוקן חוק לימוד חובה ונקבע בסעיף 10א בו כי שר החינוך רשאי להחליט ולתקצב את מוסדות הפטור. עם זאת נמנו בנוסח התיקון תנאים רבים, המגבילים את שיקול דעת שר החינוך ונתגלו קשיים בישומו. לאור האמור, התיקון המוצע נדרש לצורך הסדרה בחקיקה את התנאים למתן הוראת פטור ולתקצוב תוך מתן שיקול דעת רחב לשר החינוך באשר לתנאים הנדרשים למתן הוראת פטור, להפעלת מוסד כאמור, ובכלל זה כללים ותנאים להנהלתו, לדיווח של המוסד על צוות העובדים והתלמידים, לרישום תלמידים, להנהגת תכנית לימודי החול מתכנית היסוד של מוסד חינוך רשמי במוסד פטור, לפיקוח על המוסד פטור ולהשתתפות המדינה בתקציבו.

ג. עיקרי החוק המוצע:

עיקר 1 (סעיף 1)

מוצע לתקן את סעיף 3 לחוק המבהיר, כי חובת הרישום תחול החל מגיל 3.

עיקר 2 (סעיף 2)

מוצע לקבוע מקור סמכות לתקצוב מוסדות חינוך במעמד פטור שיבטא את סמכותו של השר לקבוע הוראות ותנאים לתקצוב מוסדות במעמד פטור ולמתן הוראת פטור לגבי מוסדות אלה במסגרת חקיקת משנה.

ד. השפעת החוק על החוק הקיים:

יתוקנו סעיפים 3 ו-10א לחוק לימוד חובה, התש"ט-1949.

ה. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה, תקנים במשרדי הממשלה וההיבט המנהלי:

אין

ו. הערות משרדי הממשלה לטיוטת החוק:

ככל שיתקבלו הערות, תינתן התייחסות אליהם טרם הדיון בממשלה.

ז. השפעת הצעת החוק על זכויות הילד

הצעת החוק צפויה לשפר את זכויות הילד, תבטיח את רישומם למוסד חינוך מוכר ומפוקח כבר בגיל 3 וכן תאפשר לקבוע תנאים שיבטיחו את פעילות התקינה של מוסד פטור, לרבות תקצובו.

ח. עמדת המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (חקיקה):

המשנה ליועץ המשפטי סמך את ידו.

ט. להלן נוסח החוק המוצע –

1. תיקון סעיף 3 בחוק לימוד חובה, התש"ט-1949¹ (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 3(א), במקום "בגיל 5" יבוא "בגילאים 3 עד 5".

2. החלפת סעיף 10א במקום סעיף 10א לחוק העיקרי יבוא:

"מתן הוראת פטור 10א. "השר רשאי לקבוע, בתקנות, סדרים ותנאים למוסד חינוך להפעלת מוסד כאמור ולהשתתפות המדינה בתקציבו, אם יחליט השר על תקצוב מוסדות כאמור ובמידה שיחליט."

דברי הסבר

כללי תיקון מס' 16 לחוק לימוד חובה החיל את חובת הלימוד על גילאי 3 ואילך. תיקון מס' 16 תוקן מספר פעמים, כאשר בתיקון מס' 7 לתיקון מס' 16 נקבע כי "הוראות חוק לימוד חובה, התש"ט-1949, ככל שהן מתייחסות להורים של ילד בגיל 5, יחולו בתקופת ההחלה, על הורים של ילדים בגיל 3 ו-4 באותם מקומות שבהם החיל השר בצווים את לימוד החובה לפי הוראות סעיף קטן (א)". תוך שהכוונה להחיל את כלל החובות שחלות על ההורים מכוח חוק לימוד חובה גם על הורים בגילאי 3 ו-4, כאשר הכוונה להחיל זאת בהדרגה, לאור היישום ההדרגתי של החוק. מאחר ובשנת הלימודים התשע"ו, חוק לימוד חובה החל מגיל 3 הוחל במלאו, התיקון המוצע מבקש לערוך תיקון טכני במהות, בכדי להסיר ספק

¹ ס"ח התש"ט, עמ' 287; התשמ"ד, עמ' 160; התשע"ג, עמ' 116.

באשר לחובה לרשום ילד החל מגיל 3 למוסד חינוך מוכר.

במסגרת החוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי תקציב לשנים 2013 ו-2014) תוקן חוק לימוד חובה ונקבע בסעיף 10א בו כי שר החינוך רשאי להחליט ולתקצב את מוסדות הפטור. עם זאת נמנו בנוסח התיקון תנאים רבים, המגבילים את שיקול דעת שר החינוך ונתגלו קשיים בישומו. לאור האמור, התיקון המוצע נדרש לצורך הסדרה בחקיקה את התנאים למתן הוראת פטור ולתקצוב תוך מתן שיקול דעת רחב לשר החינוך באשר לתנאים הנדרשים למתן הוראת פטור, להפעלת מוסד כאמור, ובכלל זה כללים ותנאים להנהלתו, לדיווח של המוסד על צוות העובדים והתלמידים, לרישום תלמידים, להנהגת תכנית לימודי החול מתכנית היסוד של מוסד חינוך רשמי במוסד פטור, לפיקוח על המוסד פטור ולהשתתפות המדינה בתקציבו.

סעיף 1 מוצע לתקן את סעיף 3 לחוק המבהיר, כי חובת הרישום תחול החל מגיל 3.

סעיף 2 מוצע לקבוע מקור סמכות לתקצוב מוסדות חינוך במעמד פטור שיבטא את סמכותו של השר לקבוע הוראות ותנאים לתקצוב מוסדות במעמד פטור ולמתן הוראת פטור לגבי מוסדות אלה במסגרת חקיקת משנה.